

שיר בוקר

מילים: נתן אלתרמן
לחן: דניאל סמבורסקי

בהרים כבר השמש מלהטת
ובעמק עוד נוצץ הטל ,
אנו אוהבים אותך, מולדת ,
בשמחה, בשיר ובעמל .

ממורדות הלבנון עד ים המלח
נעבור אותך במחרשות ,
אנו עוד ניטע לך ונבנה לך ,
אנו ניפה אותך מאד .

נלבישך שלמת בטון ומלט
ונפרוש לך מרבדי גנים ,
על אדמת שדותיך הנגאלת
הדגן ירנין פעמונים .

המדבר, אנו דרך בו נחצובה ,
הביצות, אנחנו ניבשן ,
מה ניתן לך עוד להוד ושובע ,
מה עוד לא נתנו וניתן .

בהרים, בהרים זרח אורנו ,
אנו נעפילה אל ההר ,
האתמול נשאר מאחורינו
אך רבה הדרך למחר .

אם קשה היא הדרך ובוגדת ,
אם גם לא אחד יפול חלל ,
עד עולם נאהב אותך מולדת ,
אנו לך בקרב ובעמל !

הסיפור שמאחורי השיר

דניאל סמבורסקי שנולד בגרמניה, כתב את הלחן לשיר זה (וגם ל"שיר החירות" –
"פנינו אל השמש העולה") בברלין.

השיר נכלל במחזה תעמולתי ציוני "הפתרון היחידי" מאת סלי (שאול) לוין, שהועלה
(בגרמנית) ערב עליית היטלר לשלטון. הסרט עודד את יהודי גרמניה לעלות לפלשתינה.
אחרי שהנאצים תפסו את השלטון הם תמכו בהעלאת המחזמר, שהמסר שיצא ממנו
תאם את מטרותיהם. סמבורסקי היה אז כבר בשווייץ, שממנה עלה לארץ.
בארץ התאים סמבורסקי את הלחן למילותיו של אלתרמן עבור הסרט "לחיים חדשים".

הסרט "לחיים חדשים"

"The Land of Promise"

הסרט "לחיים חדשים" (בדקה 14:15 מושמע השיר) משנות ה-30 הוא סרט של

תעמולה ציונית: חול, הפרחת שממה, נחישות, חלוצים, תחייה של עבודת האדמה.

לצד התמונות הטיפוסיות האלה, שהסעירו בשעתן מאות אלפי לבבות - מירושלים ותל

אביב עד ברלין וניו יורק - מתהדר הסרט בסצינה שכל הצופה בו לא ישכח אותה. צילום

שירת קיבוצניקים ב"שיר העמק", עם המלחין עצמו דניאל סמבורסקי ליד הפסנתר

(בדקה 23:48). הקטע צולם בחדר האוכל של גבעת ברנר

הצעות לפעילויות

- בשיר פעלים רבים היוצרים אוירת עשייה ויצירה.
- ערכו רשימה של כל הפעלים המופיעים בשיר.
- האם ניתן לנחש את תוכן השיר על פי הפעלים הרבים?

יצירת "אוסטינטו של פעלים"

- בחרו את אחד הפעלים המופיעים בשיר או צרו של שני פעלים, הוסיפו לו תנועה וחיזרו עליו מספר פעמים - אוסטינטו ריתמי
- בחרו מנצח ובצעו את היצירה של האוסטינטים כאשר בכל פעם מצטרף ילד נוסף עם דיבור ותנועה אחרת.
- ניתן לשנות מהירויות ועוצמות על פי ניצוח המנצח.

הקשר בין הטקסט ללחן

הביעו את דעתכם

- האם לדעתכם הלחן מתאים למילות השיר? הסבירו מדוע.
- האזינו לכמה ביצועים של השיר האם הם מתאימים לאוירה העולה מן המילים? הסבירו את תשובתכם
- מהי התחושה שמועברת לכם בעת שאתם מאזינים לשיר?
- מילותיו של השיר משדרות נחישות, אחריות, יוזמה, עשייה והתחדשות. נסו לאלתר בשירה, בנגינה, בציור, בתנועה ובכל דרך אחרת שעולה בדעתכם חלק מהשיר או את כולו.

1. שיר בוקר - בבצוע מקהלת ותזמורת צה"ל

2. שיר בוקר – זמרת הארץ עם אהוד מנור

עבודה יצירתית

- נסו "לשכתב" את השיר ולהתאימו לתקופתנו מבחינת האווירה, הלך הרוח והתרבות בארץ.
- צרו כרזה המשקפת את מימוש התקוות בשיר אז - בעת כתיבתו - והיום.
- נסו "לתרגם" את השיר לשפה עכשווית מבלי לשנות את תוכנו.
- כתבו איגרת מחורזת למחברי השיר בה תעדכנו אותם כיצד מתממשות תקוותיהם שנים לאחר כתיבת השיר
- כתבו שיר המתאים למדינת ישראל היום - ברוח השיר "שיר מולדת" "שיר בוקר"
- התבוננו בעבודות האמנות המצורפות ונסו אתם ליצור עבודה בעקבות הכרותכם עם השיר

גל וינשטיין, עמק יזרעאל, הצבה, 2002, אמ.די.אף, שטיחים ופי.וי.סי. מוזיאון ת"א

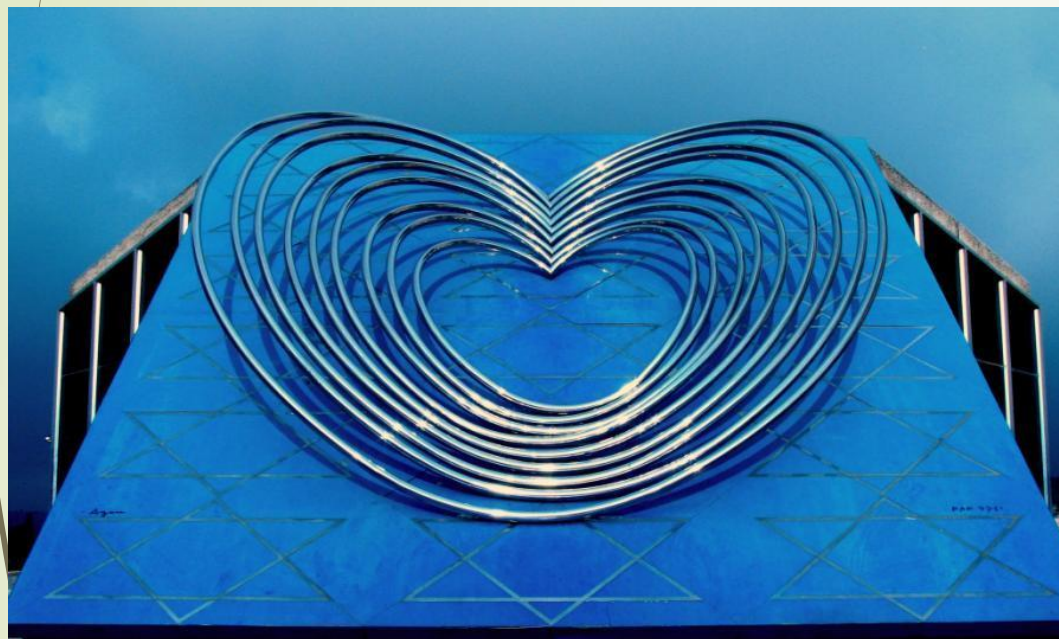

נהלל - ראשון מושבי העובדים בישראל נוסד: 1921.

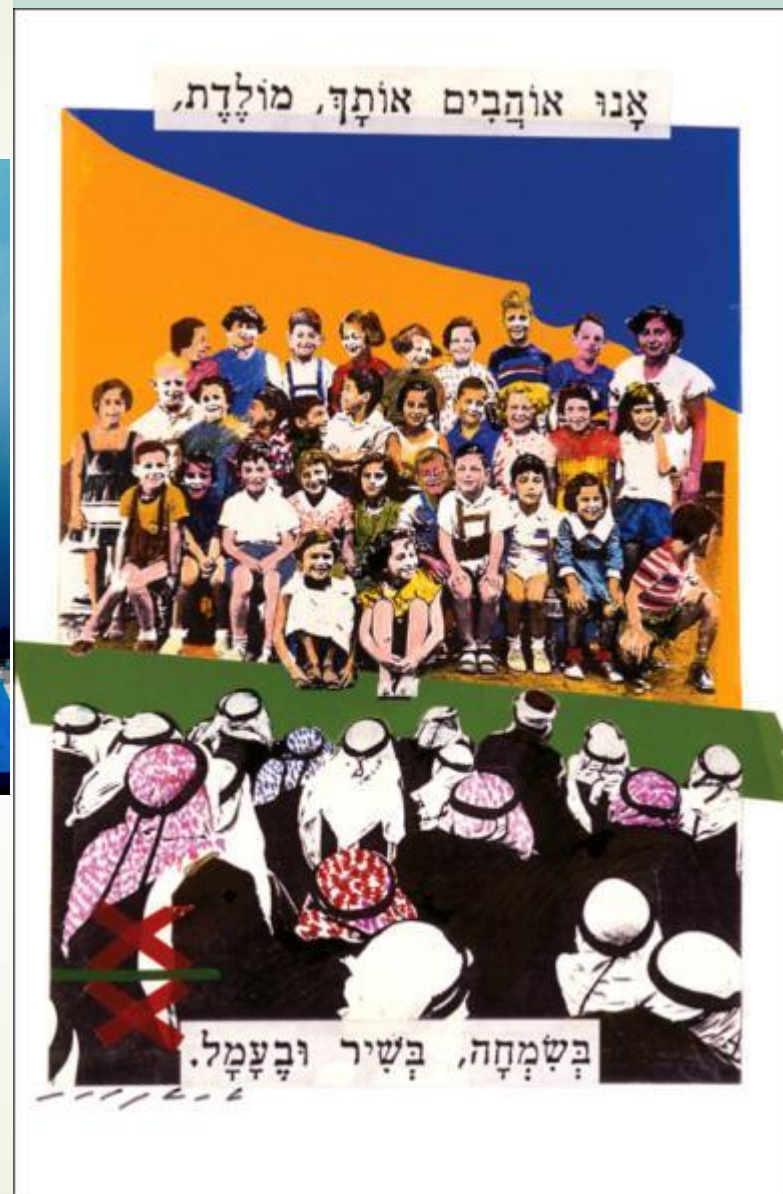

גל וינשטיין, נהלל (2009-2010), עץ לבד ושטיחים,
אוסף מוזיאון ישראל

אָנו אױהבֿים אױתָך, מױלדֿת,

יעקב אגם, לב פועם, פסל, פלדת אל חלד

דוד טרטקובר, כרזה, 2009, מוזיאון ת"א

טניה פרמינגר, "Spring-Fall Collection", שיש, 2003, 140 x 80 x 20 cm

טניה פרמינגר, "אמא אדמה",
מיצב, 2010, אדמה, קלקר,
דשא סינתטי, מוסקבה

טניה פרמינגר, "אמא אדמה", מיצב, 2006, אדמה, קלקר, דשא סינתטי